

duben 2008

Reforma policie s sebou přináší i převod cizinecké agendy na Ministerstvo vnitra

Vratislav Tauber

Abstrakt:

Přípravovaná reforma policie, která prošla v březnu 2008 prvním čtením, má převést cizineckou agendu na ministerstvo vnitra. Pro administrativní úkony v oblasti pobytu cizinců bude civilní úřad vhodnější i proto, že není vnímán jakožto represivní orgán, jak je tomu dnes u policie. Navrhovanou změnu však nelze přeceňovat, neboť i postoje ministerstva vnitra se v posledních letech v životě cizinců projevuje spíše negativně.

Policie České republiky prošla v posledních letech celou řadou důležitých změn. V minulosti prováděla podstatně více správních činností, než je tomu dnes. Není dávno doba, kdy například vydávání cestovních dokladů nebo řidičských průkazů spadalo výhradně do její kompetence. V současné době má policie ze všech předchozích správních činností na starosti pouze úsek zbraní a střeliva a pobyt cizinců. Právě cizinecká agenda zřejmě projde v souvislosti s reformou policie, nastartovanou současným ministrem vnitra Ivanem Langerem, výraznými změnami.

Výkon veřejné správy v oblasti pobytu cizinců na území České republiky je administrativně velice náročná činnost. Nejde však o činnost, která by nutně musela být vykonávána výhradně policisty. Jedná se především o klasické správní řízení, které může spadat do kompetencí občanských zaměstnanců ministerstva vnitra. Již v současné době je tato činnost částečně vykonávána i občanskými zaměstnanci policie. Vedle klasického správního řízení se navíc policisté musejí zabývat i úkony evidenčního charakteru, jako je tisk vízových štítků, vyhotovování průkazů o povolení k pobytu, zadávání dat do informačních systémů a pod.

Cizinecká agenda má tedy převážně administrativní charakter, a proto má reforma snahu oprostit policii od plnění těchto úkolů. Vzhledem k rozsáhlosti agendy však nejde tento záměr realizovat jednorázově. Policie chce převést do kompetence ministerstva vnitra nejprve problematiku trvalých pobytů a až v další etapě pak pobyty přechodné. Navíc se určitá část činností bez policie neobejde. Civilním úřadem jistě nemohou být

realizovány úkony v podobě omezení osobní svobody, které jsou nezbytné například při správním vyhoštění.

Předpokládaný přechod většiny cizinecké agendy od policie na ministerstvo je krok, který je s ohledem na členství České republiky v schengenském prostoru zřejmě nezvratný a správný. Navíc by mohl mít i reálný dopad na jednotlivá řízení. I když se to současné vedení ministerstva vnitra a policie snaží změnit, je nutné si přiznat, že policie je především represivní složkou a takto je vnímána i veřejností. Policista je povolán k ochraně veřejného pořádku. Už ve vzdělávacích zařízeních se setkává především s pojmy přestupek, trestný čin, pachatel atd. Také systém hodnocení policejní práce, v němž jsou hlavním kritériem úkony represivního charakteru, jako je počet zjištěných přestupků, počet zadržených osob, počet správních vyhoštění atd., způsobuje, že policista v praxi každého cizince vnímá do značné míry spíše negativně. Za této situace má pak tendenci jeho žádost o povolení k pobytu převážně zamítat. To je jistě stav, který není žádoucí.

Nelze však nastíněnou pozici policie v cizineckém řízení přeceňovat a očekávat, že přechodem cizinecké agendy od policie k ministerstvu vnitra dojde k výrazně pozitivnějšímu přístupu. Ministerstvo je totiž nadřízeným správním orgánem ředitelství služby cizinecké policie a toto také metodicky řídí a kontroluje. Navíc postoj ministerstva vnitra se oproti předchozím letům ve vztahu k cizincům v České republice výrazně změnil a projevuje se v jejich životě spíše negativně. O tom svědčí nejvýrazněji poslední novela cizineckého zákona.

Závěrem lze tedy konstatovat, že plánovaná reforma policie v podobě přechodu výkonu cizinecké agendy k ministerstvu vnitra je krok správný. Policii tento krok její práci výrazně ulehčí a doufejme, že i zefektivní. Do života cizinců v České republice to ovšem výrazně nezasáhne. Ti budou muset i nadále přesvědčovat úředníky, kteří budou rozhodovat o jejich osudech, o tom, že nebudou mít všichni na společnost ryze negativní vliv a že si zaslouží poněkud více pozornosti, než je jim věnováno.

Autor je právník. Byl vedoucím cizinecké policie Brno-venkov.